

GÅLSJÖ BRUK [Y 47]

Motivering

Bruksmiljö med välbevarad 1700-talsprägel. Järntillverkningen upphörde år 1892

Uttryck för riksintresset

Herrgård från 1776, sex arbetarkaserner och härbren från 1700-talet. Dammar och timmerrännor.

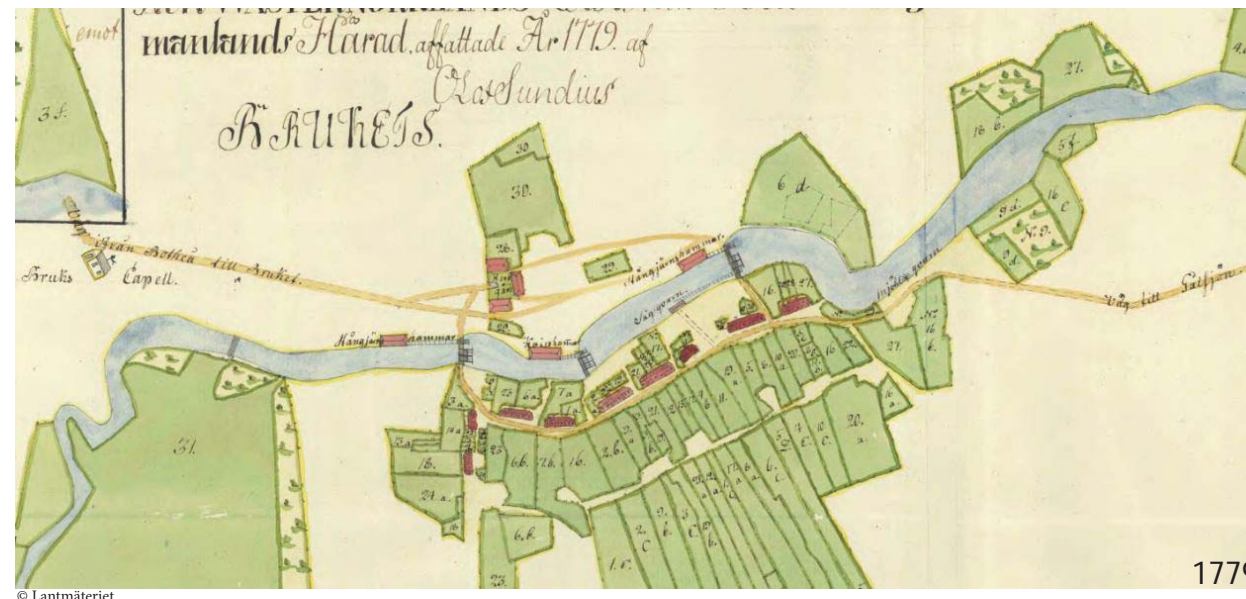
Bebyggelsen är viktiga värdebärare för riksintresset. Smedsbostäderna ligger längs med en lång bruksgata, ett karaktäristiskt kännetecken för järnbruken. Med undantag för herrgårdsbyggnaden med flygel är all bebyggelse inom riksintresset målad i falurött vilket skapar en mycket enhetlig miljö.

Herrgården/makten och smedsbostäderna/arbetskraften ligger nära arbetsplatsen men samtidigt distinkt skilda från varandra. Herrgårdens läge gör att den är väl synlig både från arbetsplatsen och från smedernas bostäder.

Originalkarta © Lantmäteriet

© Lantmäteriet

Gålsjö bruk har ett för de Norrländska brukena typiskt läge i landskapet; avskilt och omgivet av stora skogsområden. Lokaliseringen styrdes helt av platsens naturtillgångar i form av skog och vatten. Riksintresset visar ett för järnbruken tydligt och karaktäristiskt bebyggelsemönster som i stort sett likadant ut sedan 1700-talet.

Gålsjö var navet för järnbruket verksamhet och det var här verksbyggnaderna ursprungligen låg. Idag finns här ett våghus som tillsammans med rester av stenfundament, murar, timmerrännor och dammluckor får symbolisera platsens äldsta verksamhet och påminna om åns viktiga roll.

En väg från brukskärnan ledde ursprungligen till brukskapellet från 1775. Detta brann och är idag ersatt med ett nytt vid brukskärnan istället.

